

ERDÉLYI MUNKÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 20 KOR., FÉLÉVRE 10 KOR., NEGYEDÉVRE 5 KOR. EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR

ERDÉLYRÉSZI SZOCIALISTA PÁRT
HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁRT, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR
9. SZÁM. □ TELEFONSZÁM: 13—34.

A parlamentárizmus

A tőke elaltatja lelkiismeretét azzal, hogy a dolgozó tömegeknek a parlamentben helyet ad és így a felelősség ódiümát a dolgozó tömegek vezetőire hárítja akkor, amikor koncessziókat és egy pár mandátumot biztosít a proletárságnak.

Nem létezik olyan választójog, amely a tömegek akaratának hű kifejezője volna. A legszélesebb körű és legliberálisabb választójogot is kijátszák, ha lehet szépszerével, fondorlatokkal, ha nem, akkor szuronyokkal, de minden áron biztosítják a maguk többségét.

A munkásság vezetőit igyekeznek a maguk politikájával korrumpálni, látszólag reformokat alkotnak, egy pár szociálpolitikai intézményt létesítenek, de óvatosan gondoskodnak arról, hogy ne legyen nagyon zsebbevágó, kifelé pedig az legyen a látszat, hogy a munkásság a parlamentben vívmányokat ért el.

A parlamenti engedmények és törvényalkotások sohasem a proletárság érdekében történnek, mindig csak azt a célt szolgálja, amely meghosszabbítja a tőkés társadalom életét.

Ezek azok az ugynevezett szociális olajcseppek, amit Bismark azért tartott szükségesnek, hogy a tömegek forradalmi lázát lecsapolja.

Ma már többet akarunk, mint parlamenti játékot, éppen ezért annak a pár mandátumnak, amit odadobnak nagykegyesen, semmi értelme sincsen.

cialistákra nézve, mint agitációs eszköz, védett az immunitás és a parlament ablakán keresztül lehetett beszélni a néphez. A parlamenti beszédek sajtószabadság hiányában is közölhetők és ez alkalmas volt az eszme terjesztésére. De a polgári kormányzati rendszer ezen a jogon is tultette magát, ha a parlamenti tevékenység veszélyes volt reá nézve.

Legyünk őszinték, a munkásságnak adott választójog sok sekélyes elemet sodor a pártba, akiktől nehezen lehet megszabadulni. Ezek a mandátumért való stréberkedésért rabolják a munkásság idejét, amit hasznosabb célra tudna felhasználni. Ezek a stréberkedés ellenőrizhetetlenek, a munkásság háta mögött, mint a munkásság képviselői elalkusszák a munkásság jogait, egyezségeket kötnek a proletárság bőrére.

A parlament nem végcélja a szocializmusnak. Sokkal magasabb és ideálisabb céljaink vannak, mintsem azt azzal a sisifusi munkával, amit a parlament végez, meg lehessen valósítani.

A napi politika által követelt demokratikus reformokat a nyugati országokban a polgári pártok képviselik, mert jól tudják, hogy a munkásságnak adott engedmények nélkül a polgári társadalom összeomlik. Kötni való bolond az a polgári politikus, aki nem demokrata, mert minél reakcionáriusabb a polgári társadalom uralma, annál biztosabb és gyorsabb az összeomlása.

Ezért ne kapkodjunk gyermek módjára azután a délibábos fényesség után, amit parlamentnek és képviselőnek neveznek.

Erdély választások előtt áll, látszólag liberális a választójog, de a látszat nagyon is csal. Nincsen olyan raffinéria, amit ki nem találtak volna a liberális végrehajtás ellen. De ezért ne fájjon a fejünk, amit tesznek, azt önmaguk ellen teszik. Tartsuk magunkat távol minden választási kampánytól. A magyar grófok uralma alatt sem

volt Erdély proletárságának parlamenti képviselője és most sem szükséges. Miért hoznánk fölösleges áldozatokat? Azért a pármandátumért verekedjünk? A mai kivételes állapotok nem alkalmasak választási kampányra.

Az új lakbérrendelet.

Krokodil-könnyeket hullatnak a háziurak. Megjelent az új lakbérrendelet. Nem lehet a házbért emelni, nem szabad a lakást felmondani. Megkönnyebbülve sohajt fel a szegény proletár, aki minden hónap elsején remegve leste a szigorú háziur szavát, s akit minden pillanatban a kilakoltatás réme fenyegetett. Éppen idejében érkezett meg ez a rendelet, mert a régi rendeletet senki sem respektálta és az utóbbi hetekben a házbéruzsora már a felhőket kezdte karcolni, olyan magasságra emelkedett. Az Erdélyi Munkás szerkesztőségét százával bánták föl a munkások és hangos volt a város a szegények panaszaitól, akiket az élelmiszeruzsora mellett most már a lakbér-uzsora is mind jobban és jobban kezdett fojtogatni. De nemcsak Kolozsvárt volt ez így. Egész Erdélyben felütötte a fejét ez a fekete rém. Vetekedtek egymással a háziurak, melyik tudja magasabbra felszófolni a házbért. És ebben a munkájukban azok részéről is részesültek támogatásban, akiknek első sorban a lakásnélkülieknek, a lakóknak az érdekeit kellett volna védelemben részesíteniök. A háziurak egész véd- és dacsövetséget kötöttek ezekkel a tényezővel a lakók ellen. Elég volt, ha valamelyik lakó nem köszönt a szabályoknak megfelelően, nem hajtotta meg magát kellő illedelmeséggel a háziur magas személye előtt s már kellő indok volt arra, hogy az illető lakó az utcára kerüljön.

Szabad rablás volt. 20—50 százalékkal emelték egy kis, minden pillanatban összeomlással fenyegető kis vityilónak a bérét és ha már egy kicsit jobb lakás volt, 100 percentnél nem adták alább a jó háziurak. Az adó nem emelkedett, javításokat nem eszközölnek, csupán a kéményseprési és vízdijszám emelkedett valamivel. De a háziurak emeltek és továbbra is emelni szeretnének.

A lakónak nem volt hova menjen védelemért, mert a legtöbb esetben a háziurnak adtak igazat, tehát nem maradt más hátra, mint mindenben teljesíteni a háziur kívánságát.

Ennek a szabad rablásnak vetett véget most az a rendelet, melyet a népjóléti osztály adott ki, illetve a Károlyi-kormány lakásrendelete néhány pontját módosítja. Ugy a butorozottan, mint a butorozatlanul albérlésbe adott lakásrészeket csak meghatározott esetekben — tehát, ha a lakásra a tulajdonosnak magának van szüksége, a ház fenntartása érdekében, közcélra való igénybevétel stb. lehet felmondani. A III. fejezet 23. és 30. paragrafusai, amelyek a hadbavonultak bérmoratóriumát és egyéb

Valaha fontos volt a parlament a szo-

kedvezményeit rendezték, ezután csak a hadszíntéren eltűntekre és a hadifoglyokra alkalmazandók. A IV. fejezet 38. paragrafusa 4. pontja 2. bekezdésének hatályon kívül helyezésével, a Lakáshivatal nem tagadhatja meg többé a lakásigazolvány kiállítását. A házbérek emelését eltöltő rendelkezések nem módosítottak és így azok továbbra is teljes egészükben érvényben maradnak. Ugyiszintén megmarad a Lakáshivatal is.

Ez a rendelet azonban nem oldja meg a lakáskérdést, mert ezt a fontos és életbevágó kérdést semmiféle rendelettel nem lehet megoldani. Lehetővé kell tenni, hogy az építkezések megkezdődjenek, mert mindaddig, amíg nem lesz elég lakás, csak provizorikusan lehet rendeletekkel a bajon segíteni, úgy, hogy a baj állandóan fokozódik és súlyosbodik.

Tehát ha a lakáskérdés komolyan akarnak segíteni, akkor elsősorban szüntessék meg a lakáshiányt, amely — ismételjük — csak úgy szűnhetik meg, ha módot adnak, hogy az építkezések megindulhassanak.

A román nemzeti tanács ülése

Életbe léptetendő törvényjavaslatokkal és reformokkal foglalkozik. Az egyházi emberek és ügyvédek többségéből álló nemzeti tanács nem tud a modern kor felfogásával megbarátkozni. A lefolyt viták végső konzekvenciái egy régi felfogású konzervatív burzsoa államnak a megalapozása. A választójogi és földbirtok reform javaslatait Fluera és Jumanca elvtársak tették kritika tárgyává, igyekeztek megértetni a nemzeti tanács tagjaival a kor követelményeit, de ez nem sikerült. Goga Oktavian költő és több ügyvéd voltak legnagyobb ellenségei minden demokráciának. Ha az ügyvéd és költő ilyen reakciós gondolatokat táplál, mit várhatunk az egyház embereitől.

Goga Oktavian megállapítása szerint a nemzeti tanácsban igen sok a pap és ügyvéd, ezzel szemben a parasztokat szeretné előnyben részesíteni. Mi is szívesebben látjuk a tanácskozó asztalnál a román parasztot, mint a papot és ügyvédet. De mi egész más következtetést vontunk le ebből, mint Goga Oktavián. Ő szerinte azért kell a paraszt, hogy a szocializmust ellensúlyozza, az ügyvéd és pap nem elég öneki. Mi pedig azt mondjuk, jöjjön a paraszt a parlamentbe, mert ez az egyedüli hely, ahol a szocializmus igazságait megismerheti és a küzdelmet a pappal és ügyvéddel szemben felveheti.

Mert technikai eszközök nélkül nincsen intenzív gazdálkodás és demokratikus államszervezet nélkül nincsen népjólét, akár kisbirtokos, akár munkás sorban él az ember. Az államfenntartás terheit minden körülmények között a dolgozó emberiség viseli a nagytőkével szemben. A kisbirtokos minden parcellázás dacára rövidesen a proletárok sorában fogja magát találni. Ez az amiért mi bizunk abban, hogy a román paraszt is szocialista lesz, ez nekünk tudományos meggyőződésünk, mert ez a fejlődés rendje. Amíg magántulajdon van, addig proletárizálás is lesz.

Elvtársaink követelték a nők választójogát és a proporcionális választási rendszert, ezzel szemben hivatkoztak Goga Oktavián és mások Franciaországra, hogy ottan még nincsen meg.

De megnyugtathatjuk Gogát és társait arról is, hogy a francia proletárság már túl van ezeken a követeléseken, ott már nem a proporcionális választójogot

követelik, hanem az egész államszervezet vezetésére jogot formálnak a munka jogalapján.

Még egy tévedést kell eloszlatnunk, azt mondják, hogy a gyulafehérvári gyűlés óta szervezkednek a szocialisták. Az erdélyi szocialista munkások 30 éves multra tekinthetnek vissza, próbálkoztak a magyar szolgabírák és rendőrkapitányok azzal, hogy megsemmisítsék, de minden igyekezetük kárba vészett. Szocializmus volt a gyulafehérvári gyűlés előtt és lesz is mindaddig, amíg egyetlen egy munkásember élni fog ebben az országban.

A munkásság szellemi erőit hiába igyekeznek lekicsinyelni az urak, mert ebben is szomorúan fognak csalódnai. A porosz junkereknek is az volt a hibájuk, hogy nem tartották elég erősnek a munkásság vezetőit a szellemi harcra. 10 éves kivételes állapot után azt mondták, engedjük be a parlamentbe a mesterlegényeket, lássuk mit tudnak, hadd legyenek céltabláink. Nagy volt a junkerek meglepetése, amikor Bébel Ágoston esztergályos legény a parlament porondján megjelent és onnan ostromozta a tőkés társadalmi rendszer büneit. Tudja-e Goga Oktavián és a többi urak, hogy ezek a szocialista mesterlegények európai tudós államférfiak voltak? A munka és az ernyedetlen akaraterő sok csodát produkált már az emberiség történelmében. Ne szűkmarkuskodjanak az urak, minél többet adnak a jogokból, annál tovább tart az uralmuk. A polgári uralom demokráciája nem a mi érdekünk, boldogok lehetnek a burzsoázia vezetői, ha a munkásság szóba áll velük, mert a munkásságnak vannak eszközei érdekeit megvédeni a parlamenten kívül is.

Krónikás irások

Flammarion úgy képzelte el a világ végét, hogy elfogy a szén. Kihűt a nap, s az emberiség halálba dermed. Meg is rajzolja a világ pusztulását, de fantáziáját szűk kör határolja: a kapitalista világ. Ennek pusztulását írja meg, de úgy, hogy utána már a semmi jön, a megsemmisülés.

Ime az álom kezd valósággá válni. Az emberiség rettenetes szénkrízis előtt áll. A francia bányákat elpusztította a háború, a német bányákat elpusztítja a béke, Angliában maguk a munkások szüntették be a bányák üzemét. Megállnak a vasutak, sötétek lesznek a városok, a gyárak nem dolgoznak, nincs szén. Ime teljeseedik az álom. Pusztul a világ. De ezután már a valóság következik. Nem a semmibe vész el az emberiség, nem dermed halálba a világ, de új életre kél, a régi romjain. Ezért sztrájkolnak az angol bányászok, akik most megmutatják, hogy a világ éltetője a szén — de az a szén, melyet munkáskezek bányásznak napvilágra a föld mélyéből. Angliában most határoznak a bányák szocializálása felett. Az angol munkásság demonstrációja megmutatta, hogy ime egy intés kell, s kihűl, megdermed a világ. A bányák mélyén görnyedő milliók fölvetették sápadt arcukat s fáradt kezeik intésével megállították a vasutakat, eloltották a lámpákat, pihenésre intették a sohse pihenő gépkolosszusokat. Ebben az intésben élet és halál. Egy új, igaz élet minden munkás számára és egy rég megérdemelt halál arra a kapitalista világrendre, mely számára az emberiség mindig csak vak — bányaló volt.

**

„Az antant tulságosan győzött... ez a szerencsétlensége”, mondotta a helyzetéről Renner, Német-Ausztria kancellárja. Mily igazság ez. Ugy hittük, hogy e háboruban nem lesz győző és nem lesz legyőzött. A nagy vérontás végén egymásra talál az emberiség, hogy belássa: fegyverrel csak életet lehet oltani, de nem élethit, munkaakaratot. Most a győzelmes fegyverek lettek urrá mindenek felett. És diktálnak.

És engedelmeskedni kell. Így diktáltak a régi római győzők, így engedelmeskedtek a porbatiprot heloták. Kisebb győzelem nagyobb győzelem lett volna: Ember győzött volna az embertelenségen, értelem az értelmetlenségen, igazság az igazságtalanságon. De így a béke a fegyverek győzelmé lett csupán.

**

Tehát lehetett volna békét kötni. De a Michaelis kancellár ur és a többiek egyszerűen eltitkolták a békejavaslatokat. Mit is törődtek ezek azzal, hogy minden nap százezrével pusztul az ember, hiszen — diplomaták voltak. Most kiderült. Ezek csinálták a háborút, s ezek folytatták, hajszolták akkor, mikor meg lehetett volna állítani...

Hát elég volt ebből. Elég volt ebből az átkos diplomáciából. Elég volt e finom modoru gazemberekből, százezrek gyilkosaiból.

Az emberiség ébred, s mikor a munkásság most Luzernben az Internacionale új egységét vallja, ennek az átkos világrendnek halálos ítéletét hirdeti ki.

**

Nem tudjuk, hogy Wilson tanár ur 14 pontja közül melyik illik a mostani amerikai néger-fehér harcokra. A fehérek azt mondják, hogy a néger — bűdös, testszaga van. A néger pedig a fehérek szagát nem állják. Olyan ellentét ez, melyet a tanár ur aligha tud kiegyenlíteni. Mert erre nincsen demokratikus parfüm. De emlékezzünk csak: volt idő, mikor a munkás izzadt testét se állták. Volt idő, mikor elhúzták az urak az orrukát a paraszt előtt, ki a trágyás mezők szagát hozta. Megszokja még az emberiség a néger szagát is.

SZAKMOZGALOM

A kereskedelmi alkalmazottakat felhívjuk, hogy Brassóban az egyesület beleegyezése nélkül ne vállaljanak alkalmazást.

— A kolozsvári fodrász- és borbélymunkások e hó 14-én (szerdán) este fél 7 órakor a Munkásotthonban taggyűlést tartanak. Napirend: a borbélymunkások gazdasági helyzete, az új vezetőség megválasztása.

A munkanélküli vas- és fémmunkások felhivatnak, hogy szerdán este és vasárnap délelőtt, a hivatalos órák alatt, jelentkezzenek a munkaközvetítőnél.

A kolozsvári famunkások gazdasági helyzetük megjavítása érdekében bérmozgalmat indítottak. Augusztus elsején az lpartestület Fa- és Diszítőipari szakosztályának memorandumot küldtek, mellékelve egy tervezetet, mely a következőket tartalmazza: A munkaidő heti 48 órában állapítassék meg, 20 százalék munkanélküliség esetén 42 órában. A munkaidő megállapítása a 8 órás munkaidő elvét akarja érvényesíteni. A munkabér a következő: minimális órabér önállóan dolgozó szakmunkásnak 5 K, kisegítő szakmunkásnak 3 K 50 fillér, gépmunkásnak 4 K, segédmunkásnak 3 K, segédmunkásnének 2 K 50 fillér, kezdő segédmunkásnének 1 K 50 fillér. A munkarend az órabért állapítja meg. A műhelyen kívül dolgozók 35 százalék, vidéki munkán dolgozók 75 százalék pótdíjat kapnak. A különórás sürgős esetben napi 2 órában

engedhető meg és 50 százalék pótdíjjal díjazandó, ünnepnap munkája 100 százalék pótdíjjal díjazandó. Az általános megállapodások a szokásosak. A munkaadók értesítették a szervezetet, hogy hajlandók a tárgyalásokat felvenni.

A kolozsvári biztosítási tisztviselők mozgalma igen szép eredménnyel végződött. A tisztviselők gyorssegélyért memorandummal fordultak a biztosító intézetek főnökeihez. Mondanunk sem kell, hogy a tisztviselői kar mennyire rázorult az ilyen rendkívüli segélyekre. A háború okozta drágaságot senki sem érzi úgy, mint a lateiner osztály, amely fixfizetésből él. A fizetésük még mindig a békeidőbeli, mert az adott pótlékok nem sokat jelentenek az ellátás ezerszázalékos emelkedésével szemben. A négy pontból álló követelések nagyrészt a főnökök teljesítették, amit annál inkább megtehettek, mert ezek igen szerény kérések között mozogtak. Első követelés a bizalmiférfi-rendszer elismerése volt, amit elvben elfogadtak, azzal a kikötéssel, hogy ha a központjaikkal érintkezésbe léphetnek, megvalósítják. Addig a tisztviselőket érdeklő ügyekben a tisztviselői karral egyetértőleg járnak el. A 2. pontban követelik minden tisztviselőnek, nemre való tekintet nélkül, a következő gyorssegélyt: A tisztviselő után 2000 K, feleség után 1000 K, eltartásra szoruló szülők és gyermekek után 500 K. E követelésekre a főnökök a szolgálati idő szerinti segélyeket ajánlották fel. A segélyek megadását a szolgálati idő figyelembe vételével 15 százalék engedmény után sikerült keresztülvinni. A 3. pontban a tisztviselőknél kijáró szabadság sorrendben való megadását sikerült elfogadtatni. A 4. pont a szakszervezet elismerése is elfogadtatott. A biztosítási tisztviselő elvtársaink meg lehetnek elégedve a most elért eredménnyel. Ezt azonban meg is kell védeni az esetleges támadások ellen. Ha a szervezet érdekében a tisztviselők mindenben eleget fognak tenni, úgy nemcsak a mostani eredményeket védik meg, de fokozottabban vivhatják meg a jövőbeni harcaikat.

Pályázat. A Nagyszebenben székelő Vas- és fémmunkás szövetség titkári állásra pályázatot hirdet. Havi javadalmazás 1400 korona. Pályázótól megkivántatik, hogy a vas- és fémmunkás szervezetnek legalább is 3 éves tagja legyen, a magyar és román nyelvet szóban és írásban bírja (németül is tudók előnyben részesülnek) és a szakszervezeti mozgalomban kellő jártassággal rendelkezzen. Ugyancsak pályázatot hirdet tisztviselői állásra is, melynek havi javadalmazása 1200 korona. A pályázatok Nagyszebenben, Rosenanger Gasse 14 sz. Bratfeleán Viktor szakszervezeti tanács titkára címére augusztus hó 20-ig küldendők.

Hivatalos órák:

Építőmunkások csoportja naponta, délután 5–7 óráig, vasárnap délelőtt 9–11 óráig.

Cipész- és csizmiamunkások csoportja vasárnap délelőtt 9–11 óráig, hétfőn este 6–7 óráig.

Dohánygyári munkások csoportja naponta délután 5–8 óráig; befizetések hétfőn és kedden délután 5 óráig.

Nyomdászok szakcsoportja minden vasárnap délelőtt 10–11 óráig.

Borbélymunkások csoportja csütörtökön este 7–9 óráig.

Élelmezési munkások csoportja naponta 9–11 óráig, szerdán délután 3–5 óráig.

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak csoportja pénztári órái: hétfőn, csütörtökön és szombaton este 6–7 óráig. Könyvtári óra szombaton 6–7-ig.

Vas- és fémmunkások csoportja szerdán este fél 7 órától fél 8 óráig, vasárnap délelőtt 10–12 óráig.

Festőmunkások csoportja vasárnap délelőtt 8–10 és hétfőn este 6–7 óráig.

A vegyészeti munkások csoportja kedden és pénteken este 6–7 óráig, vasárnap d. e. 10–12 óráig.

Szabómunkások csoportja minden hétfőn és csütörtökön este 6–7 óráig, ugyanakkor könyvtár és munkaközvetítés.

Famunkások csoportja szombaton este 6 óráig.

tól fél 8 óráig, vasárnap délelőtt 10–11 óráig. Munkaközvetítés naponta 6–7 óráig.

A lakásügyi bizottság pénztárosa minden hétfőn este 6–7 óráig.

Elvtársak! Elvtársnők! Munkások!

A mostani súlyos idők óriási feladatokat rónak a munkássajtóra, amely csak úgy tud eleget tenni nagy feladatának, ha valamennyi munkás lelkesedéssel és áldozatkészen csoportosul körülötte.

Az Erdélyi Munkás megjelenésének első pillanatától kezdve arra törekedett, hogy a legjobbat nyújtsa az elvtársaknak, bátran sikraszállt a munkásság érdekeiért és nem rajtuk mullott, hogy a kívánalmaknak nem mindenben tudunk megfelelni.

Munkások! Mutassátok meg, hogy áldozni is tudtok az elvetekért, filléreitekkel tegyétek lehetővé, hogy az Erdélyi Munkás megjelenhessen. Szereztek sok új előfizetőt, mert azzal a mi táborunkat növelitek és nagygyá, hatalmassá teszitek a munkásmozgalmat.

Mindenütt, ahol megfordultok, követeljétek az Erdélyi Munkást.

Az előfizetés ára

egy évre 20 kor.,

fél évre 10 kor.,

negyedévre 5 kor.

HIREK

A lányok szüzességéről.

Hadd tartsak most Nektek én vasárnapi prédikációt, Hívem, erről a tézisért, mely tudom, érdekelni fog benneteket. Nem akarok én most a szerelem nagyszerű törvényeiről beszélni, mely férfit és nőt — himet és nőstényt — összepárosít, de arról az emberi rendről, mely ezt a becsületes párosodást a maga törvényeivel „erkölcsi” szabályokba burkolja.

Annyira begyökeresedett Mindannyiatokba a „szüzesség” erkölcsi fogalma, hogy szinte rossz néven veszitek, hogy ime, nyíltan beszélek róla. Pedig jogom van hozzá, mert józanul tudom, hogy a lányok szüzességét az uralkodó osztály azért tette „erkölcsi törvényé, hogy a vagyont szerző férfi a szüz leánnyal való házassága révén vagyont, „valódi”, nem balkézről került örökösét akarja biztosítani. Erre való a lányok szüzessége s ezt a célt szolgálja a szent házasság is...

Miért nem kéri számon az „erkölcs” a férfiak szüzességét? Mert erre már nincs szüksége, hogy a vagyont jogos öröklését biztosítsa. És miért nem kéri számon a férfiak szüzességét, a férfiak nem is maradnak szüzen a házasságon kívül sem. De ehhez lány kell, lány, akinek a szüzessége nem gazdasági érték, melyet a házasság kamatoztat, de férfivagyok prédája, céda éjszakák kéjeinek kutja.

És ezért szólok hozzátok! Mert mi, elnyomottak, adjuk oda leányainkat, hogy az uralis kisasszonyok szüzességét ki ne kezdje, marja a férfiség. Nem gazdag és uralis leányokból lesznek a perditák, de azokból, kiket a nyomor hajt oda. Bezzeg gondoskodnak róla, hogy cifra legyen az út, a proletárszüzek útja. Könnyű élet, könnyű pénz. De aztán... ha már lehullt a párta s azután elhervadt a test, frissebb vásárt áhit a pénz ur, új szüzet, friss testet.

Munkás leányok, Nővéreim! Nem igaz, amit az erkölcs tanít a szüzességről. Ez az

erkölcs csak azok szüzességeért való, akik azért tartják érintetlenül testüket, hogy azután teljes biztonsággal szüljék meg az igazi örökösöt. Ugyanez az erkölcs nemcsak türi, hogy prostitúció legyen, de társadalmi szükségévé tette... mert csak így lehet megőrizni az uralis szüzességet.

Nyíltan beszélek véletek leányok, kik nem vagytok már szüzek, Nővéreim vagytok! Senki így veletek nem beszélt. Ha szeretetek, s azé lettetek, csupán a társadalmi törvény ellen vétettetek. Csupán az „erkölcs” ellen, mely amikor a szüzességet ráparancsolta leányára, a prostitúciót is rákényszerítette az emberiségre. Így néz ki az „erkölcs”. Hazugság, áltatás, ürügy, melyet ez a kiuzsorázó társadalmi rend talált ki, hogy azok testét cifra sallangokba takarja. Az igazi erkölcs, az „isten” törvény férfi és nő becsületes találkozását diktálja, nem azokat a törvényes nászéjszakákat, melyek előtt a jól kialakított hozományt bevasalják. Hát így szabad odaadni a szüzességet?

És ti perditák, Nővéreim, elveszettek! Legyen erőtök, hogy legalább lelketeket meg ne mételeyezze az a pénz, melyet az uralkodó társadalmi osztályok leányainak szüzességét respektáló férfisereg fizet. Rajtatok már csak egy új társadalmi rend segíthet. Egy olyan társadalmi rend, mely nem teszi törvényé a szüzességet. Ahol nincs szüzesség, nincs prostitúció!

És ti finom szüzeckék, Hozzatok is szólok. Ne legyetek büszkék tisztaságotokra. Mert annak ára van, rettentő, borzasztó ára. Az élet nyomorultjai, — kik ép úgy szerelemre születtek, mint ti, adják el testüket a ti férfiatoknak, kik majd erkölcsös formák között, a ti szüzességeteket veszik majd el. És odaadják magukat a betegségeknek, a szifilisznek, és mindez, mind, mind a ti szüzességeteknek az ára.

Ne legyetek büszkék hát a perditára. Mert ti csak romlást adtok számára, de ti nem titek a büszke, a féltett, a nászéjszakára oly nagyra tartogatott szüzességeteket adja, hogy megtarthassátok, hogy a házasságba eladhassátok magatokat véle. Ez az én vasárnapi prédikációm.

Napszámos János.

...

— A nemzetközi szakszervezeti kongresszus augusztus elsején kezdte meg tanácskozásait Amsterdamban. A hollandi elvtársak javaslatára elhatározták, hogy a különböző országok minden 250.000 szakszervezeti tag után egy szavazati joggal, 500.000 tag után két szavazati joggal, egymillió után hárommal, ezen felül pedig minden 500.000 tag után még egy-egy szavazati joggal birhatnak. A kongresszus elhatározta, hogy az októberben Washingtonban tartandó kongresszuson részt vesz, ennek azonban legfontosabb feltétele az, hogy minden ország képviselve kell legyen. A szakszervezetek új Internacionáléjának székhelye Amsterdam lesz. A legközelebbi kongresszust valószínűleg Párisban tartják meg 1921-ben.

* Kivonultak az elvtársak a nemzeti tanács üléséből. Román elvtársaink a nemzeti tanács gyűlésterméből kivonultak.

— Ebből kifolyólag Fluera és Jumanca elvtársak lemondottak a kormányzó tanácsban viselt állásaikról, ugyancsak a nemzeti tanács tagjai is kiléptek a tanácsból. Kilépésüket írásban jelentették be Maniu Gyulának, aki sajnálkozásának adott kifejezést a történetek felett és kérte elvtársainkat, hogy függeszték fel elhatározásukat. Elvtársaink ragasz-

kodnak elfoglalt álláspontjukhoz és nem hajlandók tovább a nemzeti párttal együtt működni.

— **Luzern.** Nehány nap óta ismét ülészik a második Internacionálé. A harmadik Internacionálé 10-én fog összeülni ugyanott. A román lapok jelentései szerint a romániai elvtársak nem mehetnek el sem a luzerni, sem pedig az amsterdami kongresszusra, mert a kormány megtagadta a küldötték részére az utlevelek kiszolgáltatását.

— **A pesti kommün bukása.** A polgári lapok hirül adták már, hogy a román hadsereg e hó 4-én bevonult Budapestre. A lapok jelentéseiből még nem lehet tiszta képet alkotni. Annyi bizonyos, hogy a szovjetkormány átadta helyét egy szocialista kormánynak. Peidl Gyula elvtárs lett a miniszterelnök. A kormány tagjai között a következő elvtársak neve szerepel: Agoston Péter külügyminiszter, Payer Károly pénzügyminiszter, Garbai Sándor közoktatásiügyi miniszter, Knitelhoffer közéletügyi miniszter, Garami Ernő igazságügyminiszter, Miakics Ferenc belügyminiszter, Dvorcsák Antal ipar- és kereskedelemügyi miniszter, Haubrich Antal hadügyminiszter. Az új kormány fegyverszünetet kért az antanttól.

— **Az élelmezésről.** Az élelmezési bizottságok újjáalakulása még nem jelenti azt, hogy Kolozsvárnak lesz élleme, csupán azt, hogy a régi élelmezési bizottság helyébe — a kormányzótanács rendelkezése — három tagból álló bizottság lesz. Nekünk, munkásoknak, igazán mindegy, hogy milyen bizottságok vannak, csak élelmet adjanak. Sajnos, mi úgy látjuk, hogy az új bizottság sem fog tudni élelmet adni, mint a régi nem tudott. Az új rendelet az élelmezési kormánybizottságot megszüntette. A volt közéletügyi bizottságból egy magánvállalkozás alakult ki közéletügyi társulat címmel, ha a társulat körültekintéssel végzi a teendőit, szép eredményeket érhet el a közellátás terén. A termés kitünő, a beszerzés is könnyen oldható meg és mindezek dacára nem kecsegtet valami nagy reménnyel az ellátás lehetősége. Az egész akció megoldhatása a szállításon múlik. Dr. Boila Romulus nyilatkozata szerint a wagon- és mezonyhiányon fog megakadni a közellátás. Ha autentikus helyen így biztatnak ma, mit várhatunk a jövőre. Az élelmes kereskedők mindig fognak jó pénzért wagonokat kapni, de a közérdekű szállítások a jövőben is nehezen fognak a szállítás lehetőségéhez jutni. Ezért nem bizunk mi a jövő évi ellátásban.

— **Cukorkilátások.** Egy hír szerint, Flóra Gyulával az élén, kereskedőkből egy társaság alakult, hogy Romániában 5 wagon cukrot szereznek. Olcsónak hirdetik, csekély 30—35 koronát fognak kilójáért fizetni azok a boldog halandók, akiknek van annyi pénzük, hogy csak cukorra 35 koronát adjanak. Honnan vegye a munkás ezt a horribilis összeget, amikor például egy munkásnő egész heti keresete nem sokkal több, mint egy kiló cukornak az ára. A munkásember le kell mondjon arról, hogy e fontos tápszert megszerezhesse, még annyi sem fog neki jutni, hogy beteg feleségének vagy gyermekének kiszáradt torkát cukros vízzel lemoshassa. Ha lesz is cukor — nekünk nem fogja édessé tenni nehéz munkában sorvadó életünket.

— **Eljegyzés.** Tőkés Rózsika elvtársnőt eljegyezte Tárkányi István építőmunkás elvtárs.

— **Lejárt előfizetések** megújítására hívjuk fel olvasóinkat. Tegyük ezt annál inkább meg sürgősen, mert a nagy papírdrágaság arra kényszerít bennünket, hogy lejárt előfizetők részére ne nyomassunk lapot és így nem lesz módunkban részükre utólagosan megküldeni, ha már be is küldték előfizetéseiket. Aki augusztus 15-ig nem újítja meg előfizetését, annak a jövő számot már nem küldjük meg. Vidékiek postautalványon, helybeliek közvetlenül küldjék meg a kiadóhivatalnak az előfizetést.

— **A szövetkezeti mozgalom** jó talajra akadt az erdélyi munkásságnál. Marosvásárhelyről értesítenek, hogy az ottani cipész-munkások májusban, a szabók júniusban állították fel termelő szövetkezeteiket és már mindkettő szép eredményeket mutat fel. Most a sütőmunkások és festők tesznek előkészületet a szövetkezetek felállítására. Kolozsvár munkássága sem nézi tétlenül e mozgalmat. Az itteni szabómunkások is kimondották a termelőszövetkezet megalakítását. A szocialista párt politikai és gazdasági harcában fontos szerepet tölt be a szövetkezeti akció. A párt- és szakszervezetek mellett a szövetkezeti mozgalomnak párhuzamosan kell haladnia. A termelő és fogyasztási szövetkezet létesítése a munkásság életében egy hatalmas lépést jelent. Üdvözljük az új harcosokat és sikert kívánunk működésükhöz.

— **Árvizsgáló bizottság.** Az árak megállapítására bizottságok alakítását még a régi rezsim rendelte el. Ennek a bizottságnak az volna a feladata, hogy őrökjön az árak árának betartása felett, meggátolja a kereskedők által üzött áruuzsorát. Az árvizsgáló bizottságok újbóli megalakítását rendelte el a kormányzó tanács. A régi árvizsgáló bizottság semmit sem tett az árak csökkenése érdekében, sőt a szemelátára folyt a legszemérmertlenebb uzsora. Az új bizottság sem fog eredményeket felmutatni. Az árvizsgáló bizottság a kereskedők érdekeltségéből — a kereskedelmi és iparkamara tagjaiból — áll. Egyik varju nem vajja ki a másik szemét, tehát nem fogják saját társaikat megtorlásban részesíteni. A lánckereskedelem meggátolására a rendelet intézkedik, hogy a nagykereskedő a kiskereskedőnek, utóbbi pedig csak a fogyasztónak árusíthat. Joga van azonban 30 százalék haszonnal árusítani, ami az árának majdnem egyharmadát teszi ki. Ez már a lánckereskedelem kizárása mellett is uzsorát képez. Ehhez még vegyük hozzá a detailirozással járó visszaéléseket, hamisításokat, úgy tisztán fog állni előttünk maga az uzsora. A helyzetet a rendeletek nem

tudnak segíteni, csak az nagyobb árukinálat, a verseny. Ez pedig akkor következik be, ha megszűnnek a szállítási mizériák.

— **Kérelem.** A hadirokkantoknak való munkaalkalmak bejelentését kéri hadirokkant munkaközvetítő, Deák Ferenc-utca 51. sz.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

Több elvtárs. Ceruzával irt kéziratok a jövőben figyelmen kívül hagyatnak és csak tintával és egyoldalon irt kéziratokat fogadunk el.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **RUSS GYÖRGY**
Az erdélyrészi szocialista párt tulajdona.

Mozi hírek.

...

Szinkör-mozgóban.

Szombaton: Fényes külső — üres sziv.
Vasárnap: Fényes külső — üres sziv.

Egyetem-mozgóban.

Szombaton: Életet életért.
Vasárnap: Életet életért.

Bőrüzlet

Tisztelettel értesítjük t. vevőinket, hogy bóraktárunkat

vasuti állomás közelében

Ferencz József-ut 83. sz.

alá helyeztük át. Raktáron tartunk bel- és külföldi bőrárakat, mindennemű cipőkellékeket. Elárusítás ugy nagyban, mint kicsinyben eszközöltetik

Fischer Testvérek

Erdélyi Bank

és Takarékpénztár r.-t.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. (Saját ház.)
Fiókkintézet: Tordán.

Betéteket elfogad takarékpénztári könyvecskére, vagy folyószámlára a legelőnyösebb kamatozás mellett és azokat az összeg nagyságára való tekintet nélkül rendszerint felmondás nélkül fizet vissza.
Hadifogyók részére átutalásokat csupán kész kiadások leszámitása mellett teljesít.

Igazgatóság	1-65 sz.
Titkárság és levelezés	9-09 sz.
Bankosztály	12-69 sz.
Pénztár váltótűzlet	10-82 sz.
Erdélyi mezőgazdasági r.-társaság	11-61 sz.

PÉNZTÁRI ÓRAK:
Délelőtt fél 9 órá-tól délután 1 óráig

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R.-T.

KOLOZSVÁR

Mátyás király-tér 7. sz.
Befizetett alaptőkéje 4 millió korona. :: Egyéb alapjai 2,700.000 kor.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyószámlára legelőnyösebb kamatozás mellett és azokat bármikor azonnal visszafizeti. Leszámitol váltókat, folyósít törlesztéses kölcsönöket, vesz és elad értékpapírokat, előleget nyújt értékpapírokra, díjmentesen bevált szelvényeket és mindennemű bank és takarékpénztári ügyleteket lebonyolít. Új intézeti székházában külön e célra épített páncéltermében tűz és betörésmentes saferekeszeket és értékeket tartalmazó ládák részére tresort tart a közönség rendelkezésére.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett, Baross-tér 3. szám alatt.

Olcsó árairól és szolid kiszolgálásáról előnyösen ismert

SZABÓ JENŐ

női divatáruháza,
Kolozsvár, Wesse-lényi Miklós-u. 5.

Raktárra érkeztek ruhaselymek és costümszövet ujdonságok.
Mosó delén 22 korona
Kreton 29 korona
Duplaszéles grenadin . . . 45 korona
100 széles fekete taft . . . 95 korona
Tisztelettel **Szabó Jenő.**